

Sosiaali- ja terveystieteiden tiedotustilaisuus tartuntalain väliaikaisesta muuttamisesta 20.10.2020

Tiedottaja Tiina Deboo, eduskuntatiedotus

No niin, tervetuloa tähän sosiaali- ja terveystieteiden tiedotustilaisuuteen. – Olkaa hyvät, puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja.

Sosiaali- ja terveystieteiden puheenjohtaja, kansanedustaja Markus Lohi

Hyvät tiedotusvälineiden edustajat! Sosiaali- ja terveystieteiden tiedotustilaisuus on hetki sitten saanut valmiiksi tartuntatautilain muutosta koskevan mietinnön, joka koskee ravintolatoimintaa. Mietintö oli yksimielinen, mikä on tietenkin tällaisessa asiassa hyvin tärkeää.

Sosiaali- ja terveystieteiden tiedotustilaisuus puoltaa ravintolatoiminnan rajoitusten väliaikaista jatkamista. Tiedotustilaisuus katsoo, että koronavirusepidemia on Suomessa sellaisessa vaiheessa, että ravintolatoimintaan kohdistuvat rajoitukset ovat edelleen välttämättömiä. Perustuslakivaliokunta on edellyttänyt rajoitusten kohdentamista erilaisiin ravitsemusliikkeisiin välttämättömyyden perusteella. Tästä syystä lakiin otetaan säännökset siitä, että tiukimmat rajoitukset kohdistetaan koronavirusepidemian torjunnan näkökulmasta sellaisiin ravitsemusliikkeisiin, joihin liittyy suuri todennäköinen riski asiakkaiden välisten kontaktien syntymiseen. Tästä syystä lain sallima tiukempi asiakasmäärärajoitus kohdistetaan sellaisiin ravitsemusliikkeisiin, joiden pääasiallisena ravitsemustoimintana on tarjota yleisölle alkoholijuomia. Näissä ravitsemusliikkeissä asiakasmäärän rajoitus olisi enintään 50 prosenttia suurimmasta asiakas- tai henkilömäärästä ja muissa ravitsemusliikkeissä vastaava rajoitus olisi enintään 25 prosenttia. Tiukimman rajoituksen piiriin kuuluisivat valiokunnan näkemyksen mukaan lähinnä yökerhot, anniskelubaarit ja pubit. Pienemmän rajoituksen piiriin kuuluvien ravitsemusliikkeiden ryhmään kuuluisivat esimerkiksi ruokaravintolat, kahvilat ja lounasruokalat.

Haluan korostaa sitä, että vaikka lakiin otetaankin perussäännös tästä ravintoloiden rajoittamisesta, valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä asiakasmäärien rajoituksista ja niiden kohdentumisesta. Lisäksi otan esille täältä muutaman erityisen näkökulman, johon valiokunta mietinnössään on kiinnittänyt huomiota, ja ensimmäinen niistä liittyy siihen, että tämä lain pykälien rakenne muutettiin toisinpäin siten, että lähtökohtana tulee olla alueellinen välttämättömyysarviointi, kun näitä rajoitustoimia otetaan käyttöön. Säännökseen lisätään asetuksenantovaltuutta koskevana edellytyksenä yleisvaarallisen tartuntataudin leviäminen alueen väestössä. Valiokunta mietinnössään toteaa muun muassa, että alueen määrittelyä ei ole säännöksessä rajattu ja sillä voidaan tarkoittaa esimerkiksi maakuntaa, sairaanhoitopiiriä tai kuntaa riippuen välttämättömyyspunninnasta.

Kun näitä pykälämuutoksia on mietitty, on valiokunnassa päädytty myös siihen, että tietyt toiminnot on haluttu jättää näitten aukioloaikarajoitusten ulkopuolelle. Valiokunta

ehdottaa pykälään uutta 7 momenttia, jossa säädetään polttonesteiden jakeluaseman yhteydessä toimivien ravitsemusliikkeiden osalta, etteivät niitä koske tämän pykälän 3 momentin aukioloaikoja koskevat rajoitukset. Lisäksi kiinnitämme huomiota siihen, että satamasta ilta-aikaan lähtevien alusten ravitsemispalvelut eivät saisi vaikeutua säännöstä sovellettaessa, ja sen takia myös nämä otetaan näitten rajoitusten ulkopuolelle.

Kaiken kaikkiaan täytyy todeta, että tämä korjaustyö on ollut hieman työlästä valiokunnassa, kun on jouduttu lähtemään tätä rakennetta muuttamaan ja aika tarkkaankin miettimään, millä tavalla me toteutamme ne perustuslakivaliokunnan lausunnossaan edellyttämät muutokset. Siinäkin mielessä on erittäin arvokasta, että pääsimme yksimieliseen lausuntoon. Ajattelin, että omat kommenttini tähän alkuun ovat tässä, ja sen jälkeen varapuheenjohtaja Laiho voi jatkaa kommentteillaan ja vastaamme myös tarvittaessa kysymyksiin.

Sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan varapuheenjohtaja, kansanedustaja Mia Laiho

Kiitos. – Kuten puheenjohtaja Lohi tuossa kertoi, niin olemme tätä valiokunnassa perusteellisesti käyneet läpi. Tämä ei ole ollut helppo asia. Tässä on ollut paljon reuna-asioita, mitä on pitänyt huomioida, mutta toisaalta perustuslakivaliokunta on antanut siihen hyvät nuotit siinä mielessä, että niitä pitää nyt noudattaa, ja näin olemme parhaan kykymme mukaan yrittäneet tehdä.

Tärkeätä tässä oli nimenomaan se, että huomioidaan alueellisuus- ja välttämättömyysperusteet, ja se on tässä huomioitu. Samoin meidän ryhmälle oli tärkeätä aukiolo- ja anniskeluajan määre eli ettei kaikkia ravintoloita laiteta niin sanotusti samaan koriin, vaan meillä on paljon esimerkiksi ruokaravintoloita, joissa juodaan myös viiniä siinä ruuan lomassa, ja jos pöytiintarjoilu siellä on, niin tartuntariski sitä kautta on kuitenkin pienempi. Näitä täsmennyksiä on tehty tässä esityksessä.

Oli hyvä myös saada mukaan tällaisia muita, niin kuin puheenjohtaja toi esille, esimerkiksi nämä huoltoasemien kahvilat, ravintolat yöaikaan. On ihan reilua ja järkevää, että tiellä liikkujat pystyvät myös itseänsä huoltamaan. Meillä on paljon työntekijöitä, jotka kuitenkin ovat kuljetusalalla tai tekevät vuorotyötä, ja on reilua, että hekin saavat sitten siellä käydä, ja tartuntariskihän siellä on kuitenkin selvästi pienempi.

Otimme tässä valiokunnan mietinnössä myöskin kantaa siihen, että pitää olla riittävät resurssit valvontaviranomaisilla ja tartuntatautiviranomaisilla tehdä työtänsä, ja myöskin siihen, että annetaan riittävästi informaatiota tartuntatautilanteesta sekä tietenkin jäljitystiedoista, mistä ne ovat lähtöisin. Mutta kokonaisuutena meillä on ollut rakentava, hyvä valiokuntatyöskentely, ja puheenjohtaja Lohi on sitä hyvin vetänyt ja hyvin ratkaisukeskeistä on ollut työskentely siellä. Nythän tässä ovat ne raamit, mitkä valiokunta on laittanut, ja asetuksenantovaltuudella valtioneuvosto sitten tarkentaa näitä käytäntöön. Sitä kautta myöskin selkiytyy, miten ne käytännössä vaikuttavat eri alueilla ja eri yrityksiin.

Tiedottaja Tiina Deboo, eduskuntatiedotus

Kiitos. – Jos otetaan sitten kysymyksiä. Pyytäisin kaikkia esittämään kysymys mikrofoniin.

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Markus Lohi

Tähän väliin oikeastaan voisin vielä ihan lyhyesti täsmentää kysymystä, joka liittyy näitten ravintoloitten luokitteluun, koska tähän on ollut se vaikea kysymys, miten me kykenemme tämän tekemään, kun olemassa olevaa lainsäädäntöä tällaisen luokittelun pohjaksi ei ole olemassa. Siksi haluan täältä meidän mietinnöstämme nostaa esille muutaman näkökulman, joka on tärkeä, ja erityisen tärkeä tämä on tietenkin ravintoloille ja ravintolayrittäjille, että he tietävät, mitkä nämä kriteerit ovat.

Siksi täältä nostan esille muun muassa tämän seikan, että pääasiallisuutta eli sitä, onko jonkun ravintolan pääasiallinen tarkoitus alkoholijuomien tarjoilu, ei valtiokunnan näkemyksen mukaan ole tarkoitus arvioida yksistään perustuen esimerkiksi määrälliseen tai taloudelliseen osuuteen myynnistä, vaan punninta tulee tehdä ensisijaisesti ravitsemustoiminnan luonteen perusteella. Siten ratkaisevaa säännöksen soveltamisen kannalta ei olisi esimerkiksi alkoholijuomien osuus liikevaihdosta, vaan olennaista olisi ravintolan toiminnallisuuteen liittyen se, kokoontuvatko asiakkaat kyseiseen ravitsemusliikkeeseen pääasiassa aterioimaan omissa pöytäseurueissaan vai ovatko ravitsemusliikkeet toimintaperusteiltaan sellaisia, että niiden pääasiallinen ravitsemustoiminta on alkoholijuomien myynnissä.

Viimeksi mainittuihin liittyy usein muun toiminnallisuuden kautta yleisesti laajempaa ihmisten välisten sosiaalisten kontaktien ja fyysisen läheisyyden muodostumista sekä esimerkiksi tanssimista tai laulamista, jotka voivat olla merkityksellisiä tartuntataudin leviämisen riskin todennäköisyyden kannalta. Tähän liittyen meillä on myös ravintoloita, jotka saattavat harjoittaa erilaista liiketoimintaa vaikkapa aamupäivällä tai päiväsaikaan, vaikkapa olla lounasravintoloita, ja sitten muuttavatkin toimintaa erilaiseksi illalla, tai jopa niin, että eri vuodenaikana ollaan erityyppisiä ravintoloita. Siksi otimme tänne mietintöön kappaleen: "Koska joidenkin ravitsemusliikkeiden toiminta voi olla esimerkiksi päivällä ruokaravintolan toimintamallille perustuvaa toimintaa ja illalla pääsääntöinen toiminta on anniskelua tai ravintolan toiminta vaihtelee viikonpäivän taikka vuodenajan mukaan, valtiokunta ehdottaa, että pykälän 2 momenttiin lisätään säännös, jonka nojalla ravitsemusliikkeeseen sovelletaan sen toimintaan kunakin ajankohtana sitä edellä todettua rajoitusta, johon sen toiminta kyseisenä ajankohtana liittyy." Eli lähdetään rajoittamaan ainoastaan sen mukaan, mitkä ovat juuri sen hetken toimintaan liittyvät rajoitukset. Haluan aivan erityisesti ottaa näitä kysymyksiä tässä esille, koska nämä tietenkin kiinnostavat myös ravintolatoimialaa erittäin voimakkaasti.

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan varapuheenjohtaja, kansanedustaja Mia Laiho

Tähän vielä sen verran näihin aikarajoituksiin, että siellä on nyt olemassa pykälässä aika, minkä ajan puitteissa voidaan sitten täsmentää niitä rajoituksia, mutta se ei

tarkoita sitä, että se olisi suoraan se aika, mikä siellä nyt on pykälässä, vaan niitä kaikkia pitää aina välttämättömyysperustein arvioida, mikä on sillä alueella se aikaraja, mitä halutaan joillekin ravintoloille laittaa aukioloajaksi.

Sosiaali- ja terveystieteiden puheenjohtaja, kansanedustaja Markus Lohi

Se on juuri näin, eli näitä kellonaikojakin, rajoituksia, pitää tarkastella alueellisesti ja niin, että katsotaan, mikä ajallinen rajoittaminen on välttämätöntä. Kuten varapuheenjohtaja totesi, kellonaikarajat eivät ole tavallaan on-off, että joko ne ovat voimassa tai eivät, vaan siinä haarukassa pitää katsoa, missä puitteissa lähdetään aukioloaikoja rajoittamaan.

Tiedottaja Tiina Deboo, eduskuntatiedotus

No niin, siirrytäänkö sitten kysymyksiin. Pyytäisin tosiaan tuohon mikrofonin esittämään kaikki kysymykset.

Olli Waris, Ilta-Sanomien

Mikä taho nyt sitten tekee alueilla tämän rajanvedon, mikä ravintola menee näitten tiukempien säästöjen piiriin ja mikä ei? Eli mikä viranomaisen tämän seulontatyön hoitaa? Näistä aukioloajoista jäin vielä miettimään, eikö siellä ole kuitenkin nyttien ikään kuin se viimeinen raja, milloin se pilkku tulee ja mihin asti viimeistään ravintoloiden pitää mennä kiinni, vai voivatko alueet vielä ikään kuin harkita, voiko niitä höllentää alueellisesti?

Sosiaali- ja terveystieteiden puheenjohtaja, kansanedustaja Markus Lohi

Ensinnäkin haluan todeta, että meillä on nykyinen laki voimassa vielä tämän kuun loppuun, ja marraskuun alusta tulisi tämä uusi laki voimaan, ja tässä laissa on ne perussäännökset siitä luokittelusta otettu. Useammassa kohdissa siellä annetaan tämän mietintöesityksen perusteella valtioneuvostolle asetuksella mahdollisuus täsmentää näitä säännöksiä, jolloin asetuksella annetaan täsmällisemmät säännökset, mitkä ovat ne rajoitukset kullakin alueella, ja jokaisen alueen osalta tehdään välttämättömyyspunnintaa, katsotaan, mikä on epidemiatilanne sillä alueella ja minkälaisia rajoituksia tämän epidemiatilanteen johdosta tulisi asetuksella ottaa käyttöön tällä alueella. Se alue voi olla pienempikin alue kuin esimerkiksi maakunta tai sairaanhoitopiiri. Se voi olla yksittäinen kuntakin, jossa käydään tätä välttämättömyyspunnintaa. Alueelliset viranomaiset, aluehallintovirastot, toimivat sitten valvontaviranomaisina tämän kysymyksen suhteen, että noudatetaan näitä rajoituksia. Mutta siellä ei tämän esityksen mukaan varsinaisesti tehdä päätöksiä niistä, vaan ne tehdään valtioneuvoston asetuksella.

Sosiaali- ja terveystieteiden varapuheenjohtaja, kansanedustaja Mia Laiho

Kyllä, näin juuri. Niistä aikarajoista: niitä voi tiukentaa, jos välttämättömyysperiaate sitä vaatii, ja niin pitää tehdä. Myöskin erilaisia ravintoloita voivat koskea erilaiset

aukiolosäädökset riippuen siitä, minkä tasoinen riski ravintolalla on tämän taudin leviämisen kannalta.

Olli Waris, Ilta-Sanomat

Onko takaraja siellä kello 23:ssa?

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan varapuheenjohtaja, kansanedustaja Mia Laiho

Siellä on kellonajat laitettu. Ne ovat ne, minkä puitteissa voidaan sitten täsmentää vielä tarkemmin, mutta se ei tarkoita sitä, että jollain alueella tarvitsisi kaikkien ravintoloiden mennä niiden kellonaikojen mukaan, vaan jos siellä on joitain riskialttiimpia ravintoloita, niin sitä voidaan tiukentaa, ja osan ravintoloista osalta voi taas olla löyhempi määrittely.

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Markus Lohi

Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että kun täällä lukee, että "valtioneuvoston asetuksella voidaan edellä tässä momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä antaa tarkempia säännöksiä ravitsemisliikkeen aukioloista kello 23–05 välisenä aikana", niin se tarkoittaa, että tämä on se haarukka. Asetuksella voidaan katsoa, että tietyllä alueella aika voi olla esimerkiksi 24, tai kello 01:kin, jos ei epidemiatilanne vaadi tiukempia säännöksiä, mutta se ei voi olla aikaisemmin kuin 23, ei esimerkiksi 21. Sama koskee myös anniskelua, jossa aikaraja on 22–09, ja se tarkoittaa, että tässä ei voida esimerkiksi asetuksella kieltää, että anniskelun pitää loppua kello 20, vaan se voi loppua aikaisintaan 22, mutta jos epidemiatilanne sallii, asetuksella voidaan tietyille alueelle vaikka sallia, että se jatkuu kello 24:ään saakka. Kaiken takana tässä on alueellinen välttämättömyysarviointi ja sen pohjalta tehdyt alueelliset ratkaisut.

Antonia Berg, MTV Uutiset

Eli kuitenkin on nyt tarkoitus, että se, mikä astui voimaan silloin ekalla kierroksella, että kaikki ravintolat sulkevat ovensa yhdeltä viimeistään, on kuitenkin vielä voimassa koko maassa, ja sitten näissä leviämisen-, kiihtymisvaiheissa on se tiukempi?

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunnan puheenjohtaja, kansanedustaja Markus Lohi

Tällä hetkellä voimassa olevan lain mukaiset asetukset ovat voimassa tämän kuun loppuun, ja sen jälkeen, kun tämä laki astuu voimaan marraskuun alusta, pitää tehdä uudet asetukset, jotka pohjautuvat kunkin alueen välttämättömyysarviointiin. Eli lähtökohtaisesti se harkinta, mitkä ovat aukioloajat tai vaikkapa asiakaspaikkarajoitukset, ei tapahdu valtakunnallisen arvion pohjalta vaan lähtökohtaisesti aluetason pohjalta arvioidaan joka aluetta erikseen, onko tarvetta rajoitukselle, ja jos on, minkä asteisia rajoituksia ne ovat: riittävätkö hygieniasäännöt, pitääkö mennä aukiolorajoituksiin, anniskelurajoituksiin, vai pitääkö lopulta mennä asiakaspaikkamääriä sääntelemään.

Lähtökohta on käännetty nyt toisinpäin: ei valtakunnalliselta tasolta tarkasteltuna vaan kultakin alueelta tarkasteltuna, ja tämä pohjautuu perustuslakivaliokunnan lausuntoon,

